

udvikles til krig, og endelig skal de mindske risikoen for miljøkatastrofer til søs.

Udformningen af tillidsskabende foranstaltninger til søs må tage udgangspunkt i de specielle forhold, som råder til søs, herunder de principper, som findes i havretten. Desuden vil det i nogle tilfælde være nødvendigt at gennemføre asymmetriske begrænsninger mellem alliancerne på grund af den forskellige rolle, de maritime styrker spiller for de berørte staters forsvarsevne.

I samme forbindelse anerkender flertallet, at overvejelser om tiltag på det sømilitære område i øvrigt må vurderes i lyset af den generelle sikkerhedspolitiske udvikling i Central- og Østeuropa.

Flertallet finder følgende tillidsskabende foranstaltninger og forslag til sømilitær våbenkontrol og nedrustning egnede til at fremme international stabilitet og sikkerhed:

- indgåelse af en multilateral aftale vedrørende *forebyggelse af uheld til søs* (en såkaldt »incidentaftale«) indeholdende adfærdsmæssige regler og bestemmelser om, at aftaleparterne skal afstå fra provokerende adfærd over for hinanden.
- indgåelse af en bilateral aftale med Sovjetunionen overvejes fortsat.
- regelmæssige møder mellem repræsentanter for de enkelte forsvar med henblik på at *drøfte de maritime strategier samt udveksle oplysninger om flådebesøg*. Hensigten med sådanne møder er at starte en dialog for at belyse, hvilke aspekter ved de respektive strategier der er specielt mistillidsskabende for modparten.
- åbenhed omkring de enkelte landes »*Rules of Engagement*« i internationalt farvand. Rules of Engagement betegner det regelsæt, som hvert enkelt land opererer ud fra i tilspidsede situationer.
- en aftale om *forhåndsnotifikation af uafhængige sømilitære øvelser og aktiviteter* over en vis størrelse. En sådan notifikationsaftale er allerede gennemført for de landmilitære øvelser, og forslaget indebærer, at aftalen udvides til også at omfatte flådeoperationer. De lande, der tilslutter sig aftalen, skal inden for

en nærmere fastlagt tidsfrist, før øvelsen starter, advisere de øvrige lande om den pågældende øvelse.

- *udveksling af observatører ved større flådeøvelser* i stil med den observatørordning, der allerede er etableret for de landmilitære øvelser. Observatørernes opgave vil primært være at kontrollere, at en notificeret øvelse bliver gennemført som varslet.
 - *etablering af et kontaktforum for krisesituationer til søs* med deltagelse af repræsentanter for alle de større flådemagter. Formålet er, at deltagerne indbyrdes skal diskutere de episoder, der eventuelt måtte forekomme.
 - *begrænsninger på de maritime øvelser* hvad angår antallet af øvelser, antallet af deltagende enheder, typen af de deltagende enheder samt øvelsens varighed.
 - *begrænsning af antallet af angrebsubåde* med henblik på at styrke den kernevåbenstrategiske stabilitet samt mindske truslen mod NATO's forsyningslinjer over Atlanten.
 - *begrænsning af antallet af søbaserede kernefysiske krydsermissiler*.
 - *forbud mod taktiske kernevåben til søs*. Et sådant forbuds primære funktion er at reducere muligheden for, at en konflikt eskaleres fra det konventionelle niveau til det atomare.
- Med udgangspunkt i besvarelsen fra SNU, udvalgets høring samt samrådet med udenrigsministeren opfordrer flertallet regeringen til fortsat i NATO – samt andre relevante fora – at arbejde aktivt for, at der efter indgåelse af en aftale om de konventionelle væbnede styrker i Europa kan indledes forhandlinger om tillids- og sikkerhedsskabelse på det sømilitære område. Formålet er at forhindre, at det våbenkapløb, der tidligere foregik på landjorden, bliver flyttet ud på havet.

Et *mindretal* (Fremskridtspartiets og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) kan gå ind for intentionerne i flertallets udtalelse i beretningen, og mindretallet håber selvfølgelig, at den positive udvikling i Øst-Vest nedrustningen vil fortsætte. For så vidt angår det andet punkt i flertallets udtalelse om en bilateral aftale med Sovjetunionen mener mindretal-